

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Імені Данила Галицького

Факультет післядипломної освіти

Кафедра онкології та радіології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради ФПДО

Декан _____ О.Є.Січкоріз

17 травня 2016**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА**

інтернатури за спеціальністю «Клінічна онкологія»

Кількість навчальних годин: стажування на базах онкологічних установ 1248 годин, на кафедрах онкології 1142 годин, на суміжних кафедрах і за додатковими програмами 226 години, разом 2616 учбових годин

(лекцій - 52, практичних - 657, семінарів - 90, самостійної роботи 343).

Робоча навчальна програма

обговорена на методичному

засіданні кафедри

Затверджено на методичній

комісії факультету

післядипломної освіти

Завідувач кафедри, професор

_____ Т.Г. Фецич

Голова методичної комісії ФПДО

_____ О.Є. Січкоріз

Пояснювальна записка

Мета інтернатури — підготовка лікарів клінічних-онкологів відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики лікаря за фахом "онкологія" (Довідник кваліфікаційних характеристик ..., Наказ МОЗ від 29.03.2002 р за № 117) з одночасним забезпеченням контролю за якістю підготовки лікарів з питань надання допомоги при невідкладних станах (Крок-3 «Лікувальна справа та педіатрія»).

Термін навчання в інтернатурі 1,5 року (17місяців), з яких 9 місяців навчання проводиться на кафедрах онкології та суміжних кафедрах, а протягом 8 місяців здійснюється стажування в онкологічних центрах та онкологічних диспансерах, визначених базовими установами підготовки інтернів.

Загальний обсяг навчання становить 2616 учбових години, з яких стажування на базах онкологічних установ 1248 годин, на кафедрах онкології 1142 годин, на суміжних кафедрах і за додатковими програмами 226 години.

Основну частину практичного стажування на відповідних база приділяється вивченню семіотики різних локалізацій злоякісних пухлин у відповідних спеціалізованих відділах, а при їх відсутності у тих підрозділах онкологічних установ де такі хворі знаходяться (хірургічному, гінекологічному, променевою та хіміотерапевтичному відділах). Інтерн на практиці вивчає клінічні прояви хвороби, опановує сучасними методами діагностики злоякісних пухлин в залежності від особливостей їх локалізації, вивчає специфіку інструментального та морфологічного обслідування конкретних пацієнтів, вивчає методи лікування онкологічних хворих та приймає участь в його проведенні. Отримані знання та навички він використовує під час амбулаторного прийому хворих в диспансерному відділенні онкологічної установи (поліклініка), одночасно засвоює принципи їх диспансеризації. В організаційно - методичному відділі лікарні інтерн вивчає та опановує принципи обліку онкологічних хворих.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних лікарю-онкологу для самостійної роботи з наданням кваліфікованої онкологічної допомоги хворим. Програму побудовано за системою блоків та відповідних підрозділів. Основними блоками є 22 курси програми. Курс – відповідна самостійна частина

програми, в якій подано значну за обсягом теоретичну інформацію з певної галузі онкології або суміжних дисциплін. Курси розбито на розділи. Для полегшення орієнтації у програмі та впорядкування інформації, що міститься в ній, курси і розділи закодовано.

До додаткових програм включено курси 18-23 з імунології та проблем Сніду, організації невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях, особливо небезпечним інфекціям, медичної інформатики, трансплантології, експертизі працездатності.

Навчальний план підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю
„Клінічна онкологія”

Очна частина навчання: кафедра онкології – 1142 години, суміжні кафедри -
262 години. (лекцій - 52, практичних - 657, семінарів - 90, самостійної
роботи 343)

Код курсу	Назва курсу	Кількість навчальних годин				
		Лекцій-них	Практич-них	Семінар-ських	Самопід-готовка	Разом
1	2	3	4	5	6	7
01.	Організація онкологічної допомоги населенню	2	8	3	3	13
02-04.	Основи теоретичної та експериментальної онкології	4		4	4	8
05.	Сучасні методи обстеження в клінічній онкології	4	80	8	38	92
06.	Загальні принципи лікуван-ня злоякісних пухлин	6	54	4	24	64
07.	Пухлини голови та шиї	4	60		26	64
08.	Пухлини органів грудної порожнини	4	110	10	48	124
09.	Пухлини органів черевної порожнини	6	120	10	56	136
11.	Пухлини жіночих статевих органів	4	40	4	18	48
12.	Пухлини органів сечовиділення	4	33	4	14	41
13.	Пухлини шкіри	2	6	2	6	10
14.	Пухлини кісток та м'яких тканин	2	10	2	6	14
15.	Пухлини системи кровотворення	2	8	4	4	14
16.	Пухлини у дітей		14		8	14
17.	Пухлини молочних залоз	6	100	4	48	110
18.	Патанатомічні конференції			14		14
19.	Науково-практична конференція			7		7
20.	Іспит			6		6
	Разом	52	657	90	343	1142
	Всього 1142 години					
18.	Невідкладні стани в медицині					

	(КРОК – 3)					
19	Додаткові програми					
19.1.	Військово-медична підготовка					10
19.2.	Організація невідкладної допомоги за надзвичайних станах					6
19.3.	СНІД і вірусні гепатити					6
19.4.	Радіаційна медицина					6
19.5.	Особливо небезпечні інфекції					12
19.6.	Клінічна імунологія					12
19.7.	Туберкульоз					6
19.8.	Трансплантологія					6
19.9.	Медична інформатика					6
19.10	Експертиза працездатності					36

Тематичний план лекцій

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Організація онкологічної допомоги населенню	2
2.	Основи теоретичної та експериментальної онкології	4
3.	Сучасні методи обстеження в клінічній онкології	4
4.	Загальні принципи лікуван-ня злоякісних пухлин	6
5.	Пухлини голови та шиї	4
6.	Пухлини органів грудної порожнини	4
7.	Пухлини органів черевної порожнини	6
8.	Пухлини жіночих статевих органів	4
9.	Пухлини органів сечовиділення	4
10.	Пухлини шкіри	2
11.	Пухлини кісток та м'яких тканин	2
12.	Пухлини системи кровотворення	2
13.	Пухлини молочних залоз	6

Тематичний план практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Організація онкологічної допомоги населенню	8
2.	Основи теоретичної та експериментальної онкології	
3.	Сучасні методи обстеження в клінічній онкології	80
4.	Загальні принципи лікуван-ня злоякісних пухлин	54
5.	Пухлини голови та шиї	60
6.	Пухлини органів грудної порожнини	110
7.	Пухлини органів черевної порожнини	120
8.	Пухлини жіночих статевих органів	40
9.	Пухлини органів сечовиділення	33
10.	Пухлини шкіри	6
11.	Пухлини кісток та м' яких тканин	10
12.	Організація онкологічної допомоги населенню	8
13.	Основи теоретичної та експериментальної онкології	14
14.	Сучасні методи обстеження в клінічній онкології	100

Тематичний план семінарських занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Організація онкологічної допомоги населенню	3
2.	Основи теоретичної та експериментальної онкології	4
3.	Сучасні методи обстеження в клінічній онкології	8
4.	Загальні принципи лікуван-ня злоякісних пухлин	4
5.	Пухлини голови та шиї	
6.	Пухлини органів грудної порожнини	10
7.	Пухлини органів черевної порожнини	10
8.	Пухлини жіночих статевих органів	4
9.	Пухлини органів сечовиділення	4
10.	Пухлини шкіри	2
11.	Пухлини кісток та м' яких тканин	2
12.	Пухлини системи кровотворення	4
13.	Пухлини у дітей	
14.	Пухлини молочних залоз	4
15.	Патанатомічні конференції	14
16.	Науково-практична конференція	7
17.	Іспит	6

Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Організація онкологічної допомоги населенню	3
2.	Основи теоретичної та експериментальної онкології	4
3.	Сучасні методи обстеження в клінічній онкології	38
4.	Загальні принципи лікуван-ня злоякісних пухлин	24
5.	Пухлини голови та шиї	26
6.	Пухлини органів грудної порожнини	48
7.	Пухлини органів черевної порожнини	56
8.	Пухлини жіночих статевих органів	18
9.	Пухлини органів сечовиділення	14
10.	Пухлини шкіри	6
11.	Пухлини кісток та м'яких тканин	6
12.	Пухлини системи кровотворення	4
13.	Пухлини у дітей	8
14.	Пухлини молочних залоз	48

КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХІВЦЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КЛІНІЧНА ОНКОЛОГІЯ»

Онкологічний кабінет поліклініки району є структурним підрозділом центральної районної лікарні і забезпечує організацію і координацію лікарської діяльності по діагностиці онкологічної патології в районі. Він виконує функції районного канцер-реєстру, здійснює облік онкологічних хворих в районі, підтримує постійний зв'язок з обласним онкологічним диспансером (регіональним онкологічним центром) та надає йому відомості про онкоепідеміологічну ситуацію в районі.

Основним завданням районного клінічного онколога є:

- планування та організація роботи онкологічного кабінету,
- консультація лікарів загально-лікувальної мережі району з питань онкології,
- діагностика онкологічної патології серед населення району,
- дотримання принципів медичної деонтології,
- організація і участь в профілактичних оглядах населення району,
- реабілітація онкологічних хворих після закінчення радикального і спеціального лікування згідно рекомендацій спеціалістів регіональної або обласної онкологічних установ,
- проведення медикаментозного протипухлинного лікування онкологічних хворих згідно рекомендацій спеціалістів регіональної або обласної онкологічної установи,
- нагляд за побічними реакціями/діями протипухлинних лікарських засобів,
- проведення симптоматичного лікування онкологічних хворих,
- надання онкологічним хворим швидкої та невідкладної медичної допомоги,
- аналіз стану онкологічної захворюваності та смертності населення в районі, своєчасна подача цих відомостей в ОМК регіонального онкологічного центру або обласного онкологічного диспансеру,
- аналіз якості діагностики злоякісних пухлини лікарями центральної райлікарні (районної поліклініки),
- участь в роботі протиракових експертних комісій,
- аналіз стану диспансеризації хворих з передпухлинною патологією;
- диспансеризація онкологічних хворих після проведення радикального і спеціального лікування;
- складання планів підвищення кваліфікації лікарів загально-лікувальної мережі району з питань онкології;
- аналіз причин пізньої діагностики злоякісних пухлин та розгляд цих питань на протиракових експертних комісіях,

- активна участь у поширенні медичних знань, організація протиракової пропаганди серед населення району

Відповідно до вимог фаху лікар клінічний онколог повинен знати:

- чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я,
- організацію онкологічної допомоги населенню, в тому числі швидкої та невідкладної медичної допомоги,
- основи права в медицині,
- права, обов'язки та відповідальність лікаря клінічного онколога,
- організацію роботи лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертної комісії,
- основи нормальної і патологічної анатомії, фізіології органів і систем організму, взаємозв'язок функціональних систем та рівнів їх регуляції,
- епідеміологію онкологічних захворювань,
- сучасну клінічну і морфологічну класифікацію злоякісних пухлин,
- етіологію, патогенез злоякісних пухлин, закономірності їх метастазування,
- профілактику, клінічну семіотику, діагностику, лікування, реабілітацію та диспансеризацію онкологічних хворих,
- загальні та спеціальні методи дослідження в онкології,
- показання та протипоказання до використання ендоскопічних, променевих та інших методів діагностики,
- роль та значення біопсії в онкології, методи біопсії,
- показання і протипоказання до застосування хірургічного втручання, променевої терапії і протипухлинної хіміотерапії, радикального та паліативного лікування,
- основи рентгенології та радіології,
- форми і методи санітарної освіти,
- правила оформлення медичної документації,
- передові інформаційні і Інтернет технології,
- сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення,
- принципи, прийоми та методи знеболювання онкологічних хворих з паліативною метою,
- принципи раціонального харчування онкологічних хворих;
- питання тимчасової та стійкої непрацездатності в онкології, організацію лікарської експертизи;

- організацію реабілітації онкологічних хворих в процесі диспансерного спостереження;
- організацію диспансерного спостереження за хворими;
- основи первинної та вторинної профілактики захворювань;
- методи масового скринінгу для виявлення раку;

Відповідно до вимог фаху лікар клінічний онколог повинен вміти:

- одержати інформацію про захворювання, виявити загальні та специфічні ознаки ураження, особливо у тих випадках, коли виникає потреба в наданні невідкладної допомоги або інтенсивної терапії,
- інтерпретувати дані спеціальних методів дослідження (лабораторних, променевих, ендоскопічних),
- провести диференційну діагностику пухлин загальних локалізацій, обґрунтувати попередній клінічний діагноз,
- оцінити важкість стану хворого,
- визначити показання до госпіталізації,; організувати її в залежності від стану хворого,
- обґрунтувати схему, план і тактику лікування хворих, показання до спеціального протипухлинного лікування,
- провести необхідні реабілітаційні заходи в процесі диспансерного спостереження за хворим,
- оформити медичну документацію, передбачену законодавством охорони здоров'я,
- проводити диспансеризацію населення,
- проводити санітарно-просвітню роботу серед населення.

Відповідно до вимог фаху лікар-онколог повинен володіти наступними маніпуляціями:

- провести штучне дихання,
- провести непрямий масаж серця,
- провести аспіраційну біопсію (тонкоігольову пункцію) поверхнево розташованих пухлин, периферичних лімфатичних вузлів,
- провести евакуацію асцитичної та плевральної рідини,
- виконати внутрішньом'язеві та внутрішньовенні ін'єкції,

Лікар-онколог повинен вміти:

- виписувати і призначати протипухлинні препарати,
- встановлювати і доглядати за постійно діючими венозними катетерами,
- вводити протипухлинні препарати через так звані підшкірні порти,
- розпізнавати і усувати ускладнення пов'язані з даними системами,
- встановити показання до аспірації і біопсії кісткового мозку,

- встановлювати показання до люмбальної пункції і ендолюмбального введення препаратів,
- визначити групу крові,
- зробити промивання шлунку,
- провести катетеризацію сечового міхура,
- провести пальцеве дослідження прямої кишки,
- провести ректороманоскопію,
- провести тимчасову зупинку кровотечі з поверхнево розташованих пухлин,
- перев'язати і тампонувати рану,
- виконати лікувальні новокаїнові блокади.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ

для лікарів-інтернів за фахом

“ Клінічна онкологія ”

під час проходження інтернатури на очному циклі

Оцінка знань лікарів-інтернів з онкології проводиться диференційовано з урахуванням ступеня опанування практичних навичок - вміння здійснювати діагностику та диференційну діагностику онкозахворювань, формулювати клінічний діагноз згідно вимогам сучасних діючих класифікацій, визначити прогноз, надати допомогу при невідкладних станах, здійснити диференційоване лікування, реабілітацію та профілактику, вміти вирішувати конкретні питання медико-соціальної експертизи.

I. Критерії оцінки практичних навичок та вмінь:

A. Робота з хворим

Оцінка "**відмінно**" ставиться лікареві-інтерну, який глибоко і досконало оволодів методикою опитування та фізичного обстеження хворого, відмінно володіє прийомами визначення симптомів різних захворювань внутрішніх органів, вільно володіє діагностичними та лікувальними маніпуляціями, вміє скласти план лікування, знає об'єм і правильно інтерпретує дані додаткових (лабораторних, інструментальних, променевих) методів дослідження.

Оцінка "**добре**" ставиться лікареві-інтерну, який глибоко оволодів методикою обстеження хворого, але допускає незначні помилки в порядку обстеження та інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних методів обстеження, а також при проведенні діагностичних та лікувальних маніпуляцій.

Оцінка "**задовільно**" ставиться лікареві-інтерну, який оволодів методикою обстеження хворих, але допускає суттєві порушення в порядку та методиці проведення фізичного та додаткових методів обстеження хворого, в інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, помиляється при виконанні окремих діагностичних та лікувальних маніпуляцій.

Оцінка "**незадовільно**" ставиться лікареві-інтерну, який не засвоїв практичних навичок або неповністю опанував необхідні практичні навички.

II. Критерії оцінки теоретичних знань:

Оцінка «**відмінно**» ставиться лікареві-інтерну, який глибоко і досконало засвоїв теоретичний матеріал, може визначити етіологію, патогенез, клінічні особливості і варіанти захворювання, вільно проводить обґрунтування діагнозу, здійснює диференційну діагностику, може скласти детальний план лікування та реабілітації конкретного хворого (рішення клінічної ситуаційної задачі), надати невідкладну допомогу при

захворюваннях внутрішніх органів, має глибокі знання з фармакодинаміки, фармакокінетики загальноживаних препаратів, наркотиків та цитостатичних препаратів, знає протипокази, побічні дії ліків та їх диференційоване застосування, знає дози ліків в обсязі, що передбачений програмою, вміє виписувати рецепти та правильно оформити лист лікарських призначень конкретному хворому, вміє вирішити питання медико-соціальної експертизи.

Оцінка "**добре**" ставиться лікареві-інтерну, який добре засвоїв теоретичний матеріал з усіх запланованих розділів онкології, має добру практичну підготовку, достатньо володіє знаннями з фармакодинаміки, фармакокінетики, побічної дії ліків, вміє їх застосовувати, знає дози ліків в обсязі, що передбачений програмою, але допускає неточності, вміє виписати рецепт на задану лікарську форму та оформити лист призначень конкретному хворому, допускає окремі неточності у відповідях та при вирішенні клінічної ситуаційної задачі.

Оцінка "**задовільно**" ставиться лікареві-інтерну, який має знання з основних питань онкології, задовільну практичну підготовку, але не засвоїв деталі; який знає механізм дії та побічні дії основних груп ліків, які передбачені програмою. Вміє правильно виписати рецепт та оформити лист лікарських призначень, допускає окремі суттєві помилки у відповідях та при вирішенні клінічної задачі.

Оцінка "**незадовільно**" ставиться лікареві-інтерну, який не знає значної частини матеріалу, допускає суттєві помилки при відповідях, не знає механізмів дії та побічної дії ліків, не вміє виписати рецепт на задану лікарську форму, допускає значні помилки при оформленні листа лікарських призначень, при вирішенні клінічної задачі або не засвоїв практичних навичок.

Завідувач кафедри

д.мед.н., професор

Т. Г. Фецич

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білінський Б.Т. Медичні помилки в онкології. Львів: Афіша, 2013. – 324 с.
2. Бережная Н. М., Чехун В. Ф. Иммунология злокачественного роста. Київ: Наукова думка.2005. – 792 с.
3. Бондар Г.В., Седаков І.Є., Шлопов В.Г. Первинно-неоперабельний рак молочної залози. Донецьк, «Каштан», 2005 – 348с.
4. Бохман Я. В. Лекции по онкогинекологии. М.:ТОВ Мед. Инф. Агентство, 2007. –304 с.
5. Винокуров В. П. Рак яичников: закономерности метастазирования и выбор адекватного лечения больных. СПб:Изд-во ФОЛИАНТ. – 2004. – 336 с.
6. Володько Н. А. Метастазування злоякісних пухлин: роль факторів пухлинного мікро оточення. Львів: Медицина світу.-2002.- 200 с.
7. Галайчук І.Й. Клінічна онкологія.– Тернопіль: Укрмедкнига, 2003– 274 с.
8. Ганцев Ш. Х., Хустнутдинов Ш. М. Патология и морфологическая характеристика опухолевого роста: учебное пособие. – Москва: ООО «Медицинское информационное агенство», 2003. –208 с.
9. Гранов Д. А. Рентгенэндоваскулярные вмешательства в лечении злокачественных опухолей печени. СПб.: ООО «Издательство ФОЛИАНТ»,2002. –288 с.
10. Давыдов М. И., Нормантович В. А. Новые подходы в комбинированном лечении рака. М.: Медицина, 2003. –219 с.
11. Давыдов М.И., Стилиди М.С. Рак пищевода Москва, «РОНЦ», Практическая медицина. 2007 – 392 с.
12. Дурнов Л.А. Клинические лекции по детской онкологии – М.: «МИА», 2004 – 271с.
13. Євтушенко О.І. Онкологічна проктологія. – Кив: Вістка. 2012 – 387с.
14. Заридзе Д.Г. Канцерогенез. М.: Медицина, 2002. –308 с.
15. Зелинский А.А. и др. Опухолевые маркеры в диагностике заболеваний органов репродуктивной системы. Одеса: Черноморье. – 1998.– 113 с.
16. Клиническая онкоурология / Под ред. Б. П. Матвеева. М.: Вердана, 2003. –406 с.
17. Краевский Н.А., Смольяникова А.В., Соркисова Д.С. Патологоанатомическая диагностика опухолей человека: Руководство для врачей // В 2-х томах. 4-е изд. Пере раб. и доп.. М: Медицина. – 1993. –Т1. – 560 с. Т2.– 688 с.

18. Лазар Д. А., Мечев Д. С., Разуменко В. Д., Чеботарьова Т. ІФ. Променева терапія пухлин головного мозку. К.: Медицина, 2010. –190 с.
19. Методичні рекомендації: Діагностика, лікування, спостереження та реабілітація хворих на рак щитоподібної залози / Упорядники: Ю. М.Стернюк, Б. Т. Білінський, О. О.Галай та ін. Львів-Відень.- 2005. – 47 с.
20. Миллер А.Б. Программы скрининга на рак шейки матки: Организационные рекомендации. ВОЗ. М: Медицина. –1994. –67с.
21. Минимальные клинические рекомендации Европейского общества медицинской онкологии (ESMO). / Ред. русск. перевода С. А. Тюлядин, Н. И .Переводчикова, Д. А.Носов; Москва: Издат. группа РОНЦ им. Н. Н. Блохина РАМН. –2004.–112 с.
22. Молочная железа: рак и предраковые заболевания / под ред. В. И Тарутинова. Киев.- 2006.– 416 с.
23. Нейштадт Э. Л., Маркочев А. Б. Опухоли и опухолевидные заболевания костей. СПб.: ООО «Издательство ФОЛИАНТ», 2007. – 334 с.
24. Общее руководство по радиологии // Под ред.Н.Pettersson. Серия по медицинской визуализации. Институт NICER. –1995. – т1. –С.1-668. –т.2. –С.669-1330.
25. Онкогінекологія: Класифікація TNM. Клінічні рекомендації. Режими медикаментозної терапії / Упорядники: Я.В.Шпарик, О. О.Олексяк, М. І. Ломницька. Львів: Галицька видавнича спілка. – 2005. – 80 с.
26. Онкологія (За ред. Білінського Б.Т., Стернюка Ю.М., Шпарика Я.В.) Підручник. Видання третє, доповнене, перероблене. Київ: Здоров'я. –2007. – 527 с.
27. Онкологія (За ред. І.Б.Щепотіна, В. Л.Ганула, І. О. Клименко. К.: Книга плюс, 2006. –496 с.
28. Онкологія: Вибрані лекції з клінічної онкології / За ред. Г. В. Бондаря, В. С. Антіпової. Луганськ,ВАТ „Луганська обласна друкарня”. 2009. – хох с.
29. Онкологія. Вибрані лекції для студентів і лікарів / За ред. В. Ф. Чехуна. – К.: Здоров'я України, 2010. – 768 с.
30. Пачес А.И. Опухоли головы и шеи. М.: Медицина. 1989 – 616 с.
31. Переводчикова Н.И. Руководство по химиотерапии опухолевых заболеваний. Москва: Практическая медицина, 2005 –704 с.

32. Петри А., Сэбин К. Наглядная статистика в медицине. / Серия: Экзамен на отлично. Перевод с англ. М.:Издательский дом ГЭОТАР-Мед. – 2003. –143 с.
33. Поляков З.Е., Алексеевский Ю.Г., Даобуль С.А. Болезнь Ходжкина (лимфогрануломатоз) у детей. М.: МИР. – 1993. –328 с.
34. Практическая онкология: Избранные лекции // Под ред. С. А. Тюляндина и В. М. Моисеенко. СПб: Центр-ТОММ.-2004. -784 с.
35. Радіологія (Променева діагностика та променева терапія.) / За заг. ред. М. М. Ткаченка. К.: Книга плюс. 2011. –719 с.
36. Рак в Україні,: захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби /За ред. С. О. Шалімова. Бюлетень національного канцер-реєстру України. (дивитися щорічні №№ Бюлетеня)
37. Русакевич П. С. Заболевания шейки матки: симптоматика, диагностика, лечение. Справочное пособие. Мн.:выш. Шк.- 2000.- 368 с.
38. Савран В. Р., Кенс А. А., Мриглоцькимй М. М., Савран В. В. Рак молочної залози: навчальний посібник. Львів, 2012. –236 с.
39. Синицын В. Е., Мершина У.Ф., Морозов С. П. Медицина в Интернете / 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Издат. дом ВИДАР. – 2004. –156 с.
40. Фільченков А. А., Стойка Р. С. Апоптоз і рак: від теорії до практики Тернопіль: ТДМУ.- 2006. – 524 с.
41. Химиотерапия злокачественных новообразований / Под ред.Э. Чу, В. Де Вита: пер с англ. М. : Практика. 2008. –447 с.
42. Шалімов С.А., Євтушенко О.И., М'ясоєдов. Сучасна діагностика і лікування злоякісних пухлин ободової кишки. Навчальний посібник. Київ: «Четверта хвиля», 2004. –248с.
43. Шалімов С.А., Євтушенко О.И., М'ясоєдов Д.В., Приймак В.В. Комбіноване лікування хворих на рак ободової кишки. Київ: «Четверта хвиля», 2006 – 168 с.
44. Шалімов С.А., Осинский Д.С., Черный В.А. и др. Рак поджелудочной железы. Современное состояние проблемы. Киев: «Основа», 2007 – 320с.
45. Сборник тестовых заданий по курсу клинической онкологии / Под ред. Г. В. Бондаря. – Донецк, 2013. – 63 с.
46. Збірник тестових завдань з онкології (навчальний посібник) / за ред. Т. Г. Фецича та Ю.Ю. Олійника. Львів, 2013. –215 с.